

KINCS

| KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
| ÉS A CSALÁDOKÉRT

A hazai családpolitikai intézkedések és programok hatékonysága és eredményei

2022. október

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A KINCS-ről

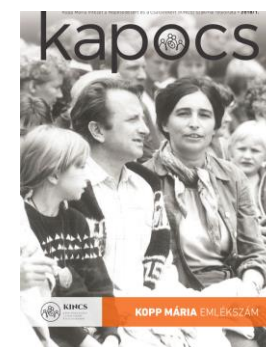
Család- és népesedéspolitikai háttérintézmény 2018 óta
szakpolitikai orientáció, döntés előkészítés, hatáselemzés, stb.

Tevékenységi körök:

- Kutatások
- Szakpolitikai elemzés
- Nemzetközi kapcsolatok,
- Családtudományok
- Társadalmi csoportok
- Neveléstudomány
- Családügyi innovációk

**KOPP
MÁRIA
ÉV | 2022**

„Szülessenek meg a kívánt
és tervezett gyermekek!”

„Komoly egészségvédő tényező
a jó házasság és a szerető, harmonikus család.”

„A boldogság egyik legfontosabb forrása
a befogadó és támogató közösség.”

„Az érett személyiség alaptulajdonsága,
hogy képes elköteleződni.”

Kopp Mária

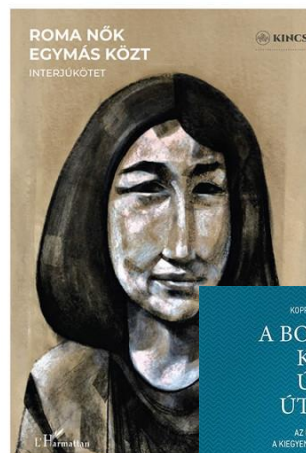
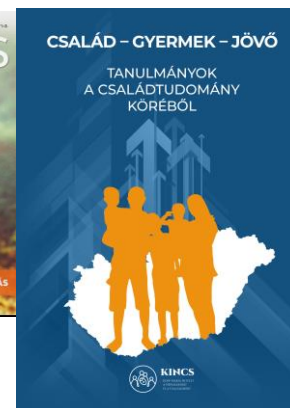

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

KINCS kiadványok

www.koppmariaintezet.hu

NOVÁK KATALIN

FÜRÉSZ TÜNDE

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

KINCS hitvallása

„Szülessenek meg a kívánt és tervezett gyermekek”
Kopp Mária

„Harmonikusan működő családok nélkül nincs jól működő társadalom”
2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről

Minden gyermek KINCS!

**CSALÁDBARÁT
MAGYARORSZÁG**

KINCS

| KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
| ÉS A CSALÁDOKÉRT

Család, a védő és védendő érték

**CSALÁDBARÁT
MAGYARORSZÁG**

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A család mint védő és védendő érték

Demográfiai okok

- 1981 óta fogyó népesség: közel 1 millióval alacsonyabb lakosságszám.
- 2011-re történelmi mélypontra visszaeső gyermekvállalási kedv: 1,23 a termékenységi arány, amely akkor a legalacsonyabb volt az Európai Unióban, ma uniós átlag feletti: 1,56.

„Minden gyermek megszületése mindannyiunk közös ügye, érdeke és öröme.” (Kopp Mária)

„Magyarország védi a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját.” (Alaptörvény)

A gyermekvállalás a legszemélyesebb közügy

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A család mint védő és védendő érték

Gazdasági okok

- A gyermek, a jövő munkavállalóinak száma fenntarthatósági és versenyképességi tényező
- A gyermekvállalás és munkavállalás egymást erősítő tényezők
- Család és munka alapú társadalom építése
- Család, mint biztonságot nyújtó, gondoskodó gazdasági közösség

„A leghasznosabb, legfontosabb erőforrásunk az egészséges, kiegyensúlyozott családba születő gyermek. A gyermek vállalása és felelős felnevelése a legfontosabb befektetés a jövőbe.” (Kopp Mária)

„Magyarország külön intézkedésekkel biztosítja a szülők munkahelyi védelmét.” (Alaptörvény)

„Az állam segíti a munkavállalás és a családi élet összeegyeztetését.” (Családvédelmi sarkalatos törvény)

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPEKEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A család mint védő és védendő érték

Lelki, közösségi okok

- társas támogatás pozitív hatásai (pl. reziliancia)
- családi kohézió megerősödése
- generációk együttműködése
- erős családok, erős nemzet

„A szerető, harmonikus család komoly egészségvédő tényező.

A támogató család a pozitív életminőség alapja.

A család az a pozitív élményeket adó, egészséget megőrző kulturális mikroközösség, amely segíti leküzdeni a problémákat.” (Kopp Mária)

„Amilyen a család, olyan a társadalom.” (Veres Pálné)

„Harmonikusan működő családok nélkül nincs jól működő társadalom” (Családvédelmi sarkalatos törvény)

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPEKEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Családpolitika alappillérei és főbb területei

Alappillérek:

1. A gyermekvállalás és nevelés egy család számára legyen **anyagilag előny**.
2. A családokat saját tulajdonú **otthonhoz** kell segíteni.
3. A családpolitikát az **édesanyákra** kell alapozni.
4. Az egész ország működését **családbaráttá** kell változtatni.
5. A **jog** eszközeivel is meg kell védeni a család intézményét és a gyermekeket.

Legfőbb családpolitikai intézkedési területek:

1. A gyermeknevelés terheinek részbeni átvállalása:
pénzbeli **családtámogatások**
gyermekjóléti intézkedések
2. **Munka-család** jobb összeegyeztetése
3. **Lakhatás**, otthonteremtés
4. **Családbarát környezet**, szemlélet
5. **Nemzedékek** közötti szolidaritás

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Pénzbeli családtámogatások

GYED EXTRA

A VÁLASZTÁS SZABADSÁGA

- 1 MUNKA GYED/GYES MELLETT**
A GYED vagy GYES mellett szabadon lehet munkát vállalni a gyermek egy éves korának betöltése után.
- 2 TESTVÉR GYED/GYES**
A gyermek után járó gyermekgondozási ellátások (GYED vagy GYES) továbbfolyósításra kerülnek abban az esetben, ha 2014. január 1. után újabb testvér születik a családban.
- 3 DIPLOMÁS GYED**
A gyermek egy éves koráig tartó diplomás GYED-et kap az a fiatal, aki a szülést megelőző két éven belül felsőfokú képzés napjait tagozatán legalább két aktív félév hallgatói jogviszonnyal rendelkezik.
- 4 FOGLALKOZTATÁSI KEDVEZMÉNY NAGYCSALÁDOSOKNAK**
A Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében a három évig tartó járulékkedvezmény a kisgyermekes munkavállalót foglalkoztató munkáltatók számára 2014-től 3+2 évre bővült a 3 és több gyermekes szülők esetében.

Resztvény információk:
www.kormany.hu / www.csaladvedelmiakcioterv.gov.hu / telefon: +36 1 7952108

BABAVÁRÓ TÁMOGATÁST KAPNAK A FIATAL HÁZASOK

Családvédelmi Akcióterv

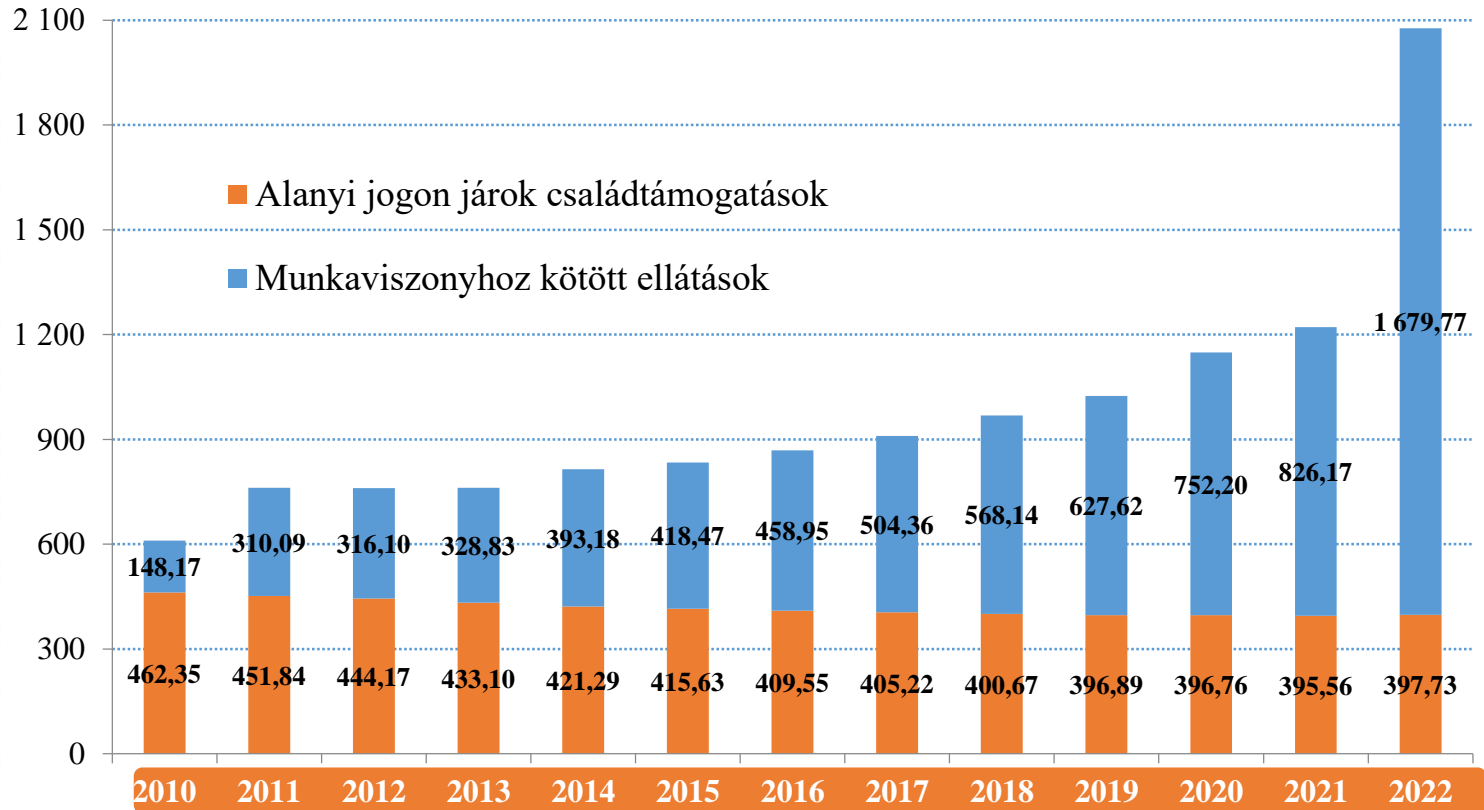

Pénzbeli családtámogatások és adókedvezmények alakulása főbb típusok szerint, 2010-2022 (millió Ft)

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Forrás: Költségvetési törvények, CSTNM számítás és becslés

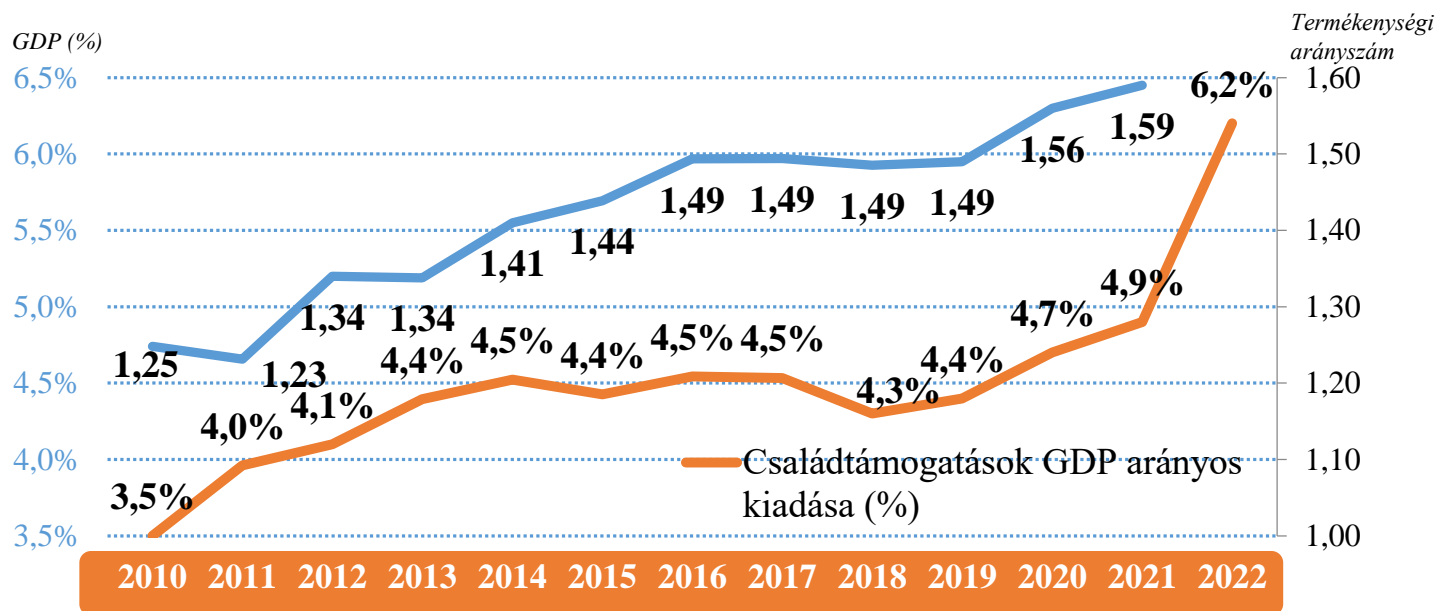
- 2022-ben több mint háromszor többet költünk a családok támogatására, mint 2010-ben.
- A munkaalapú családtámogatások és kedvezmények aránya 27%-ról 81%-ra nőtt 2022-re.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

GDP arányos családtámogatások és a termékenység kapcsolata

Forrás: KSH, Költségvetési törvények, CSTNM számítás és becslést adat

- A GDP arányos családtámogatás emelkedésével növekszik a termékenység, a gyermekvállalási kedv.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Gyermekjóléti intézkedések

ERZSÉBET TÁBOROK

BÖLCSŐEI INTÉZMÉNYEK

BÖLCSŐEI SZOLGÁLTATÓK

BÖLCSŐDE

MINI
BÖLCSŐDE

CSALÁDI
BÖLCSŐDE

MUNKAHELYI
BÖLCSŐDE

Minden településen, ahol

- ✓ 40-nél több 3 év alatti gyermek él vagy
- ✓ legalább 5 család igényli a bölcsődét,

ott 2018 év végéig kötelező valamely bölcsődei ellátástmegszervezni, működtetni
(alapvetően a dolgozó szülők gyermekei számára.)

A térítési díj adómentesen elszámolható a szülő munkáltatójánál.

INGYENES TANKÖNYV

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Családvédelmi Akcióterv

Intézkedés	Igénylések száma
Babaváró támogatás	231 384
Nagycsaládos autó	38 996
Jelzáloghitel elengedés	47 585
Nagyszülői GYED	291
Négygyermekes anyák szja menetssége	51 700
Bölcsődefejlesztés	58 800
Nők40 (nagymama nyugdíj)	346 800

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Lakhatás, otthonteremtés

Otthonok megtartása: devizahitelek kivezetése
Otthonok fenntartása: rezsicsökkentés, otthonfelújítás
Otthonok teremtése: CSOK, jelzáloghitel elengedés

2021-től minden idők legnagyobb otthonteremtési programja

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Az otthonteremtési program eredményei

- 2016-2022 június között összesen **252 045 szerződéskötés** történt (ebből CSOK hitelszerződés 62 ezer, falusi CSOK 30 ezer)
- A CSOK bevezetése óta **minden ötödik magyar család** a CSOK-nak köszönhetően tudott számára megfelelőbb otthonba költözni.
- A CSOK szerződésekhez kapcsolódóan eddig már **100 303 gyermek megszületését vállalták** a családok. A már meglévő gyerekek száma: 327 229.
- 2022-ben a korábbiakhoz képest jelentősen megnőtt az előre vállalt gyermekek aránya.
- A CSOK-ot legnagyobb arányban a községekben veszik igénybe (37%), egyharmad arányban a városokban, a megyei jogú városok és Budapest együttes aránya pedig 30%.

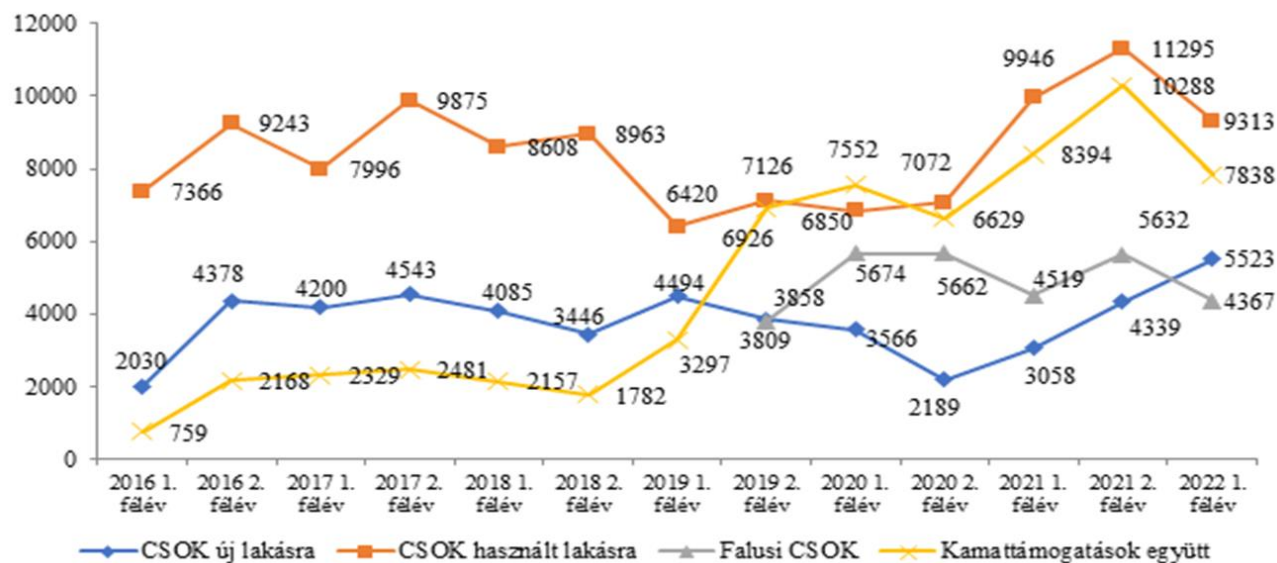

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Minden idők legnagyobb otthonteremtési programja

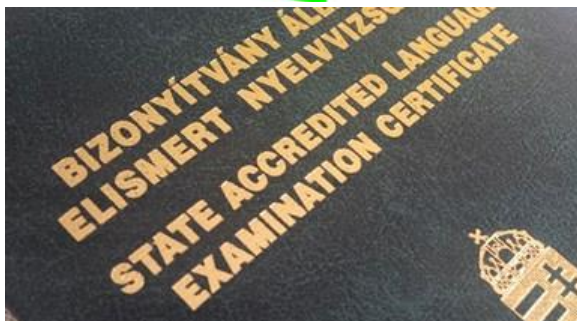
Otthonfelújítási támogatás	232 684
Otthonfelújítási kölcsön	16 919
Illetékmentesség	46 463
Közjegyzői díjak csökkentése	34 272

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Munka és család egyensúlya nemzedékek közötti szolidaritással

KINCS

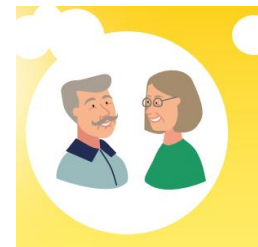
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

2022 - támogatás szülőknek, időseknek és fiataloknak

**Családi SZJA visszatérítés
(650 Mrd Ft – 1,5 millió szülő)**

**13. havi nyugdíj
(371 Mrd Ft - 2,5 millió idős)**

**25 év alattiak SZJA mentesség
(150 Mrd Ft - 280 ezer fiatal)**

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Családbarát környezet és szemlélet

CSALÁD
A FENNTARTHATÓSÁG
FAMILY ZÁLOGA
KEY TO SUSTAINABILITY

BUDAPEST
DEMOGRAPHY
23-24TH SEP

1016 Budapest, Sánc utca 3/b
www.koppmariaintezet.hu

KINCS

| KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
| ÉS A CSALÁDOKÉRT

CSALÁDBARÁT
MAGYARORSZÁG

Eredmények

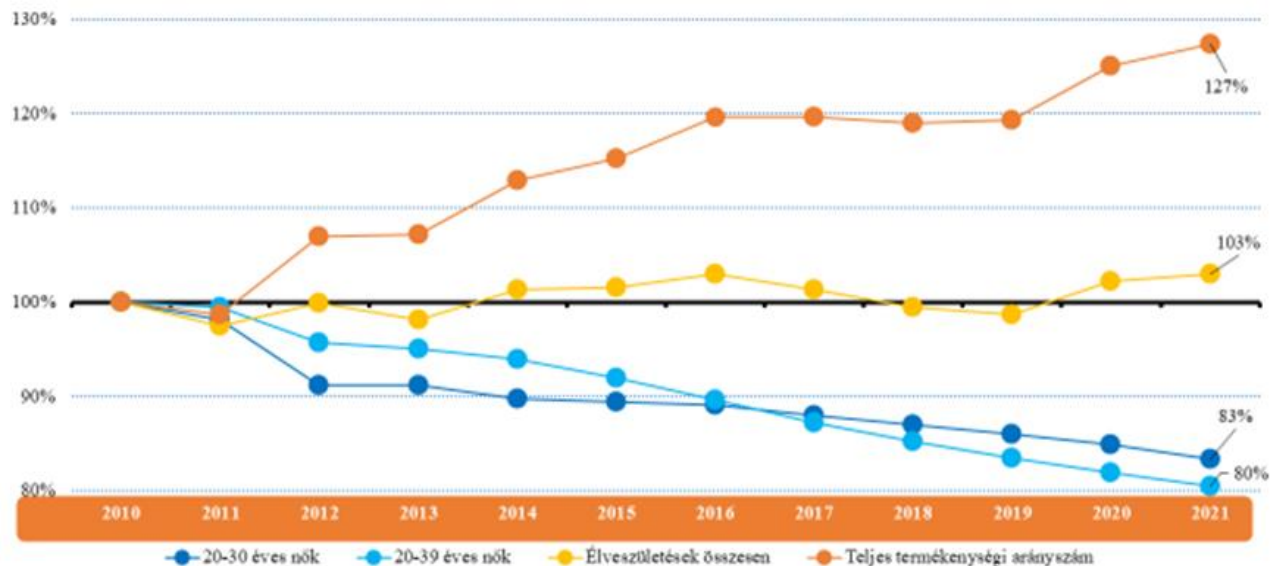

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Az élveszületések, a termékenység és a gyermekvállalási korban lévő nők számának változása, 2010-2021

Az élveszületések, a TTA és a 20-39 éves nők számának változása, 2010-2021.*

Forrás: KSH
*2021-es adat előzetes adat

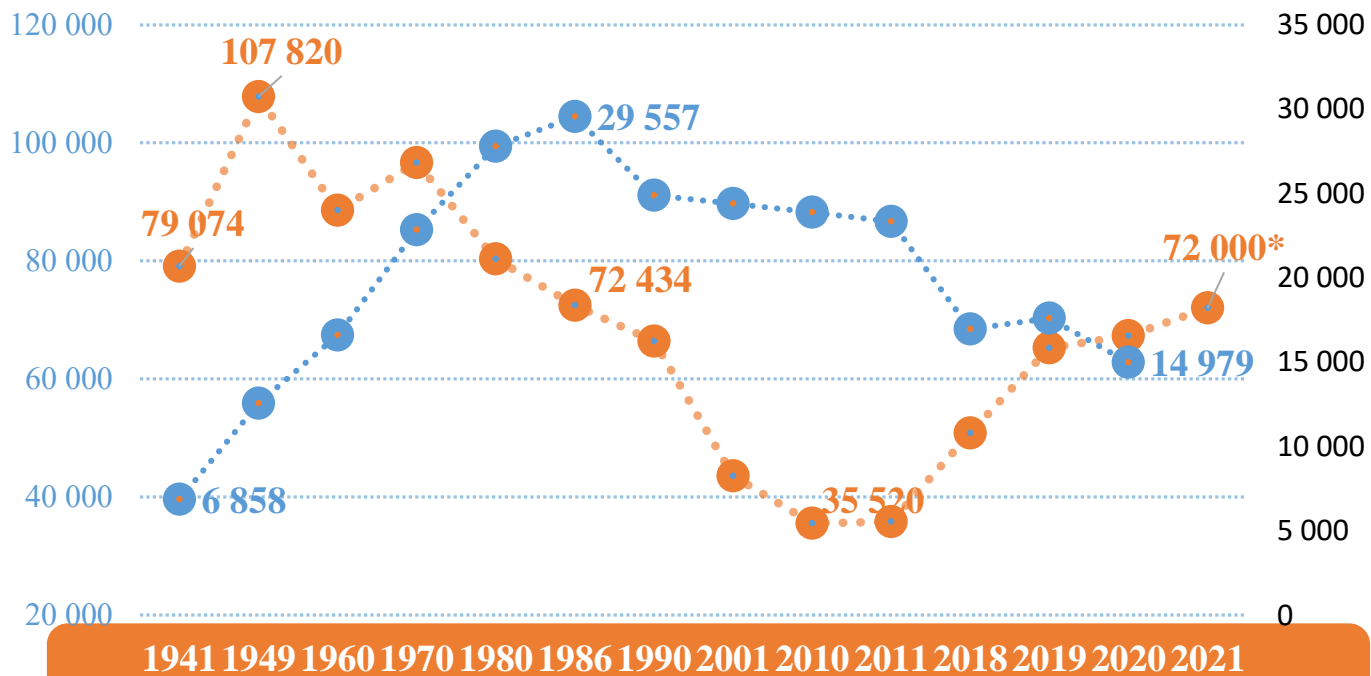
- A termékeny korú nők számának csökkenését a gyermekvállalási kedv dinamikus növekedése ellensúlyozta, így a negatív „Ratkó-hatás” ellenére sem csökkent, hanem kis mértékben növekedett a születések száma.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Házasságkötések és válások alakulása Magyarországon (1941-2020/2021)

1941 1949 1960 1970 1980 1986 1990 2001 2010 2011 2018 2019 2020 2021

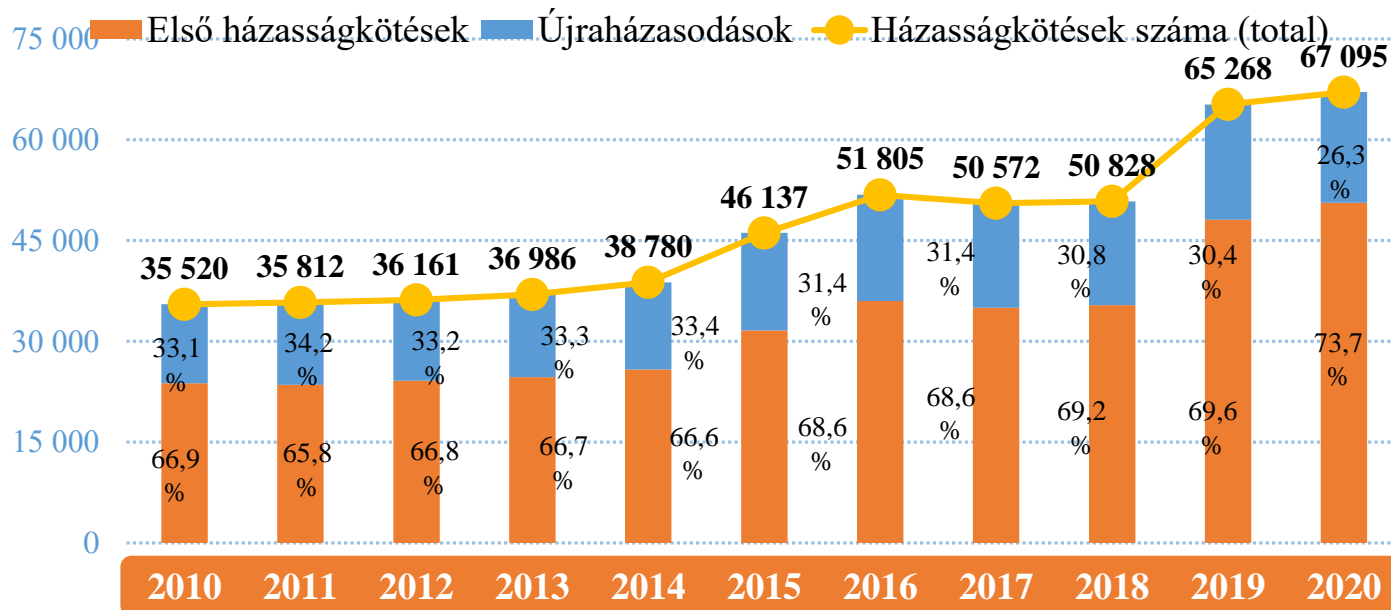
- 2021-ben a pandémia ellenére a házasságkötések száma tovább emelkedett,
- 1986 óta nem volt annyira magas a házasságkötések száma, mint 2021-ben.
- 2010 és 2021 között megduplázódott a házasságkötések száma.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Első házasságkötések és újraházasodások aránya, valamint a házasságkötések száma 2010-2020 között

Forrás: KSH

- Az első házasságkötések számaránya nőtt.
- 2010-hez képest egyharmadról egynegyedre csökkent az újraházasodók aránya az összes házasságkötésen belül.

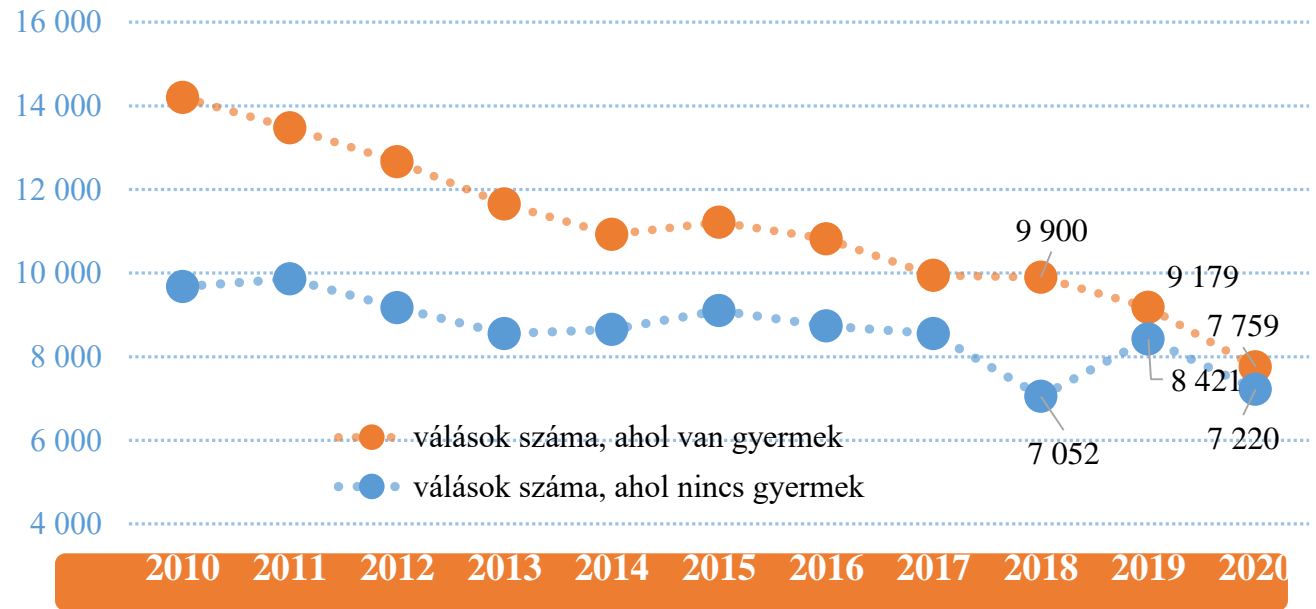

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Válások száma a gyermekes és a gyermektelen házasságok esetén, 2010-2020

Forrás: KSH

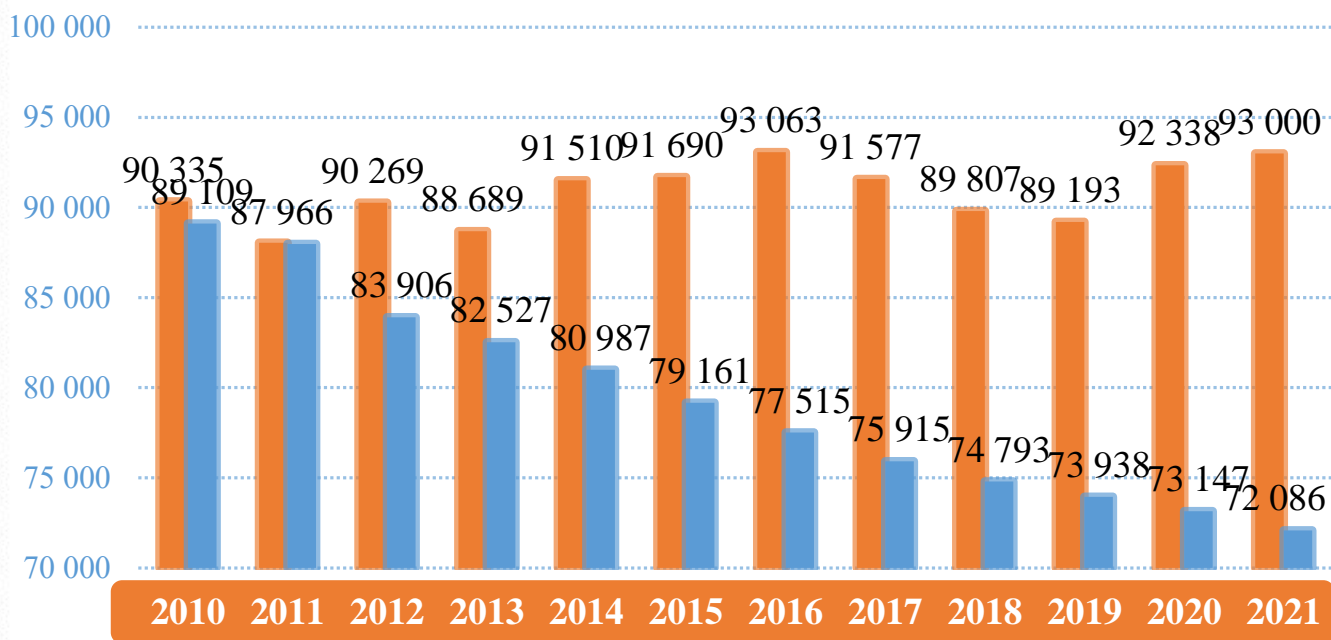
- 2010 óta 80%-al csökkent azon válások száma, ahol gyermek van a családban.
- 2020-ra közel egyforma már azon válások száma, amelyekben van és amelyekben nincs gyermek.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Élveszületések tényleges és a 2011. évi termékenység (TTA=1,23) alapján továbbvezetett születések száma 2010-2021 között

Forrás: KSH; KINCS becslés

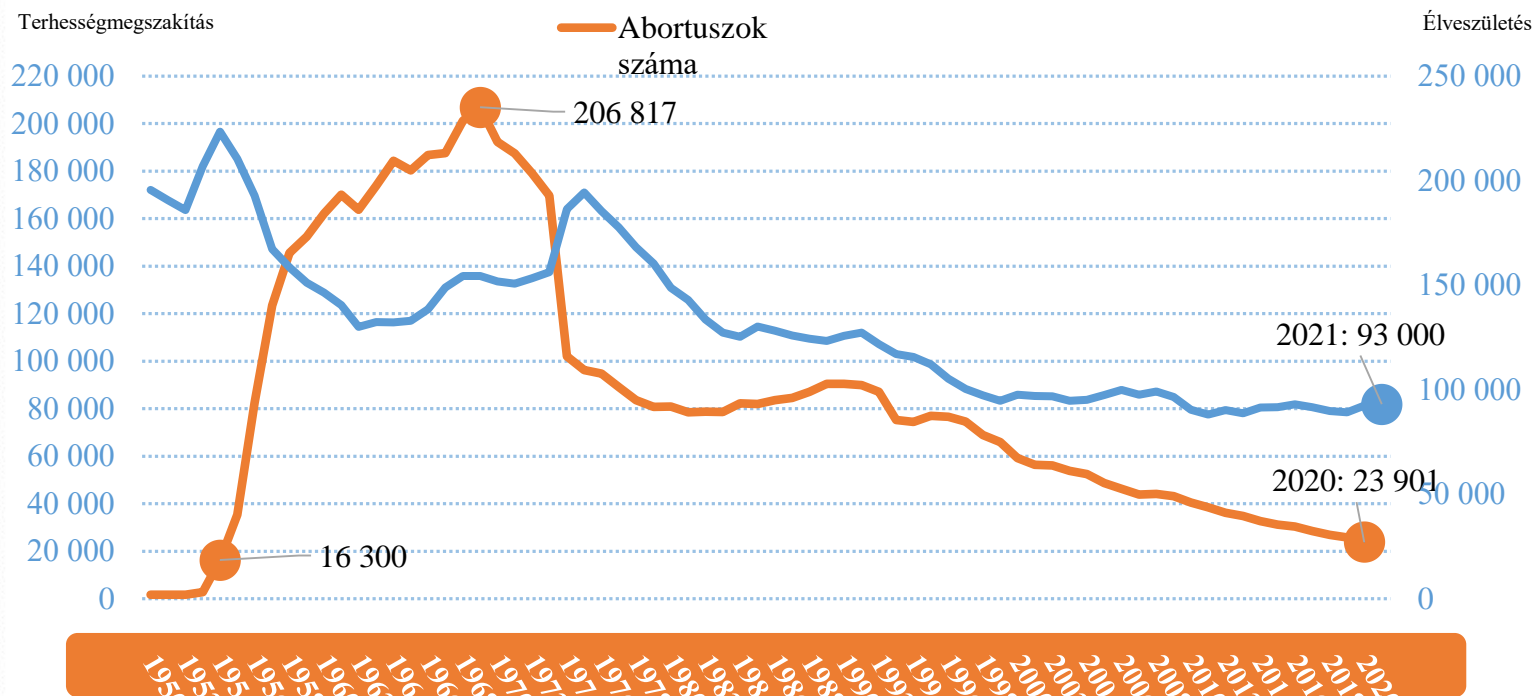
- Ha a gyermekvállalási kedv a 2011-es szinten (TTA=1,23) maradt volna, akkor az elmúlt 11 évben 136 ezerrel kevesebb gyermek született volna.
- Ha állandósult volna a 2011. évi termékenység, akkor 2021-ben 20 ezer fővel (20%-kal) kevesebb gyermek született volna.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A terhességmegszakítások és az élveszületések számának alakulása Magyarországon (1950-2021)

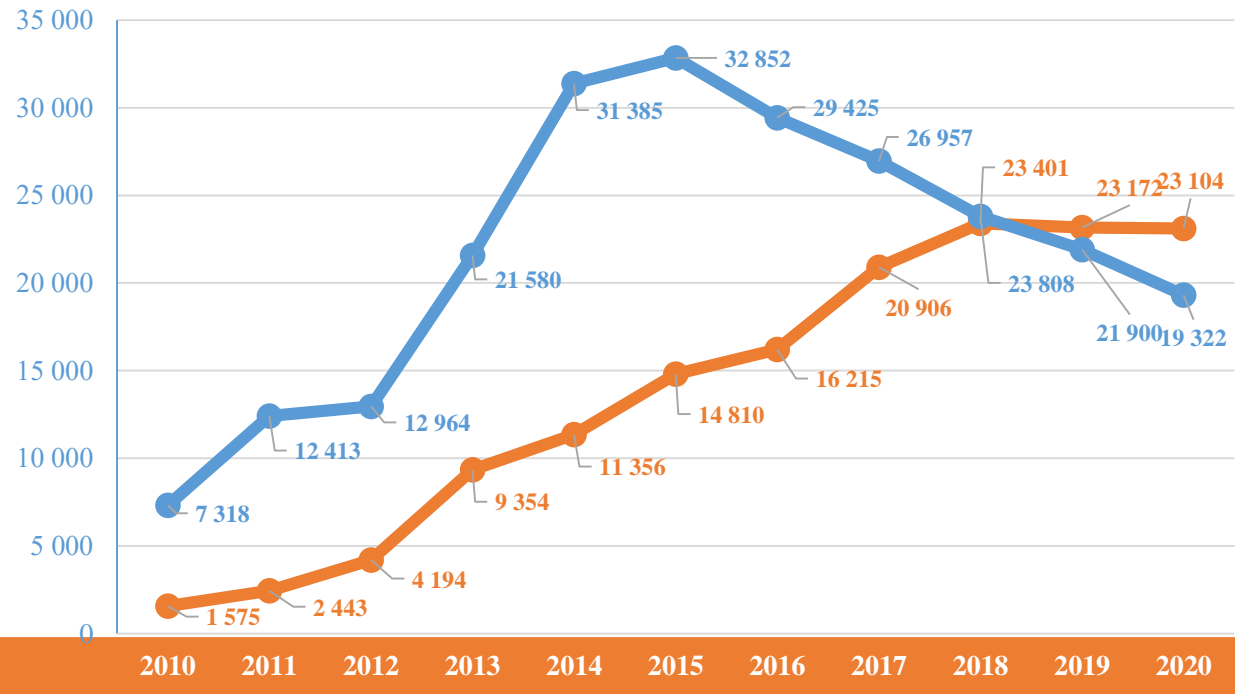
- A terhességmegszakítások száma az elmúlt évtizedben 36%-kal csökkent, utoljára 1954-ben volt kevesebb.
- Ma körülbelül négy szülésre jut egy abortusz, a 2000-es években még mintegy két szülésre jutott egy terhességmegszakítás.
- 1950-től kezdve napjainkig közel 6,1 millió terhességmegszakítás történt az országban, a 2010-es években összesen 325 399 volt.

Visszavándorló és kivándorló magyarok száma 2010 és 2020 között

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Forrás: KSH

—●— Visszavándorlók —●— Kivándorlók

A kivándorló magyar állampolgárok száma 2015 óta csökken.

A visszavándorlók száma 2010 óta egyenesen emelkedik.

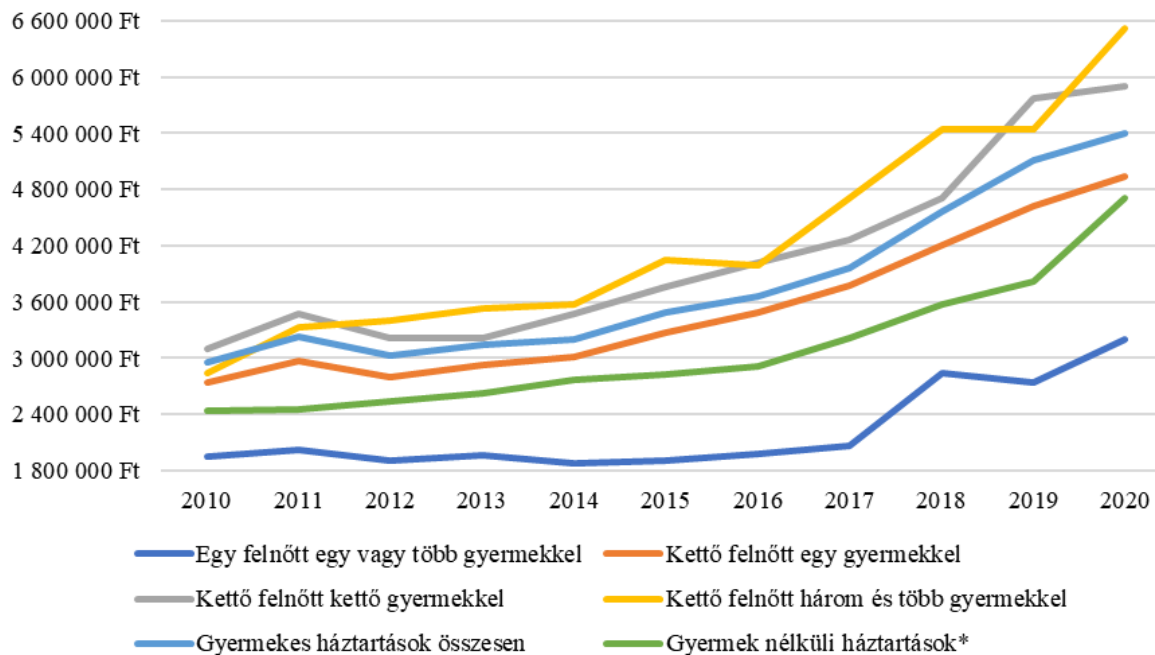
A fordulópontot 2019 hozta el, amikor a visszavándorlók száma már meghaladta a kivándorlók számát.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Háztartások éves nettó jövedelme gyermekszám szerint, 2010-2020

Forrás: KSH

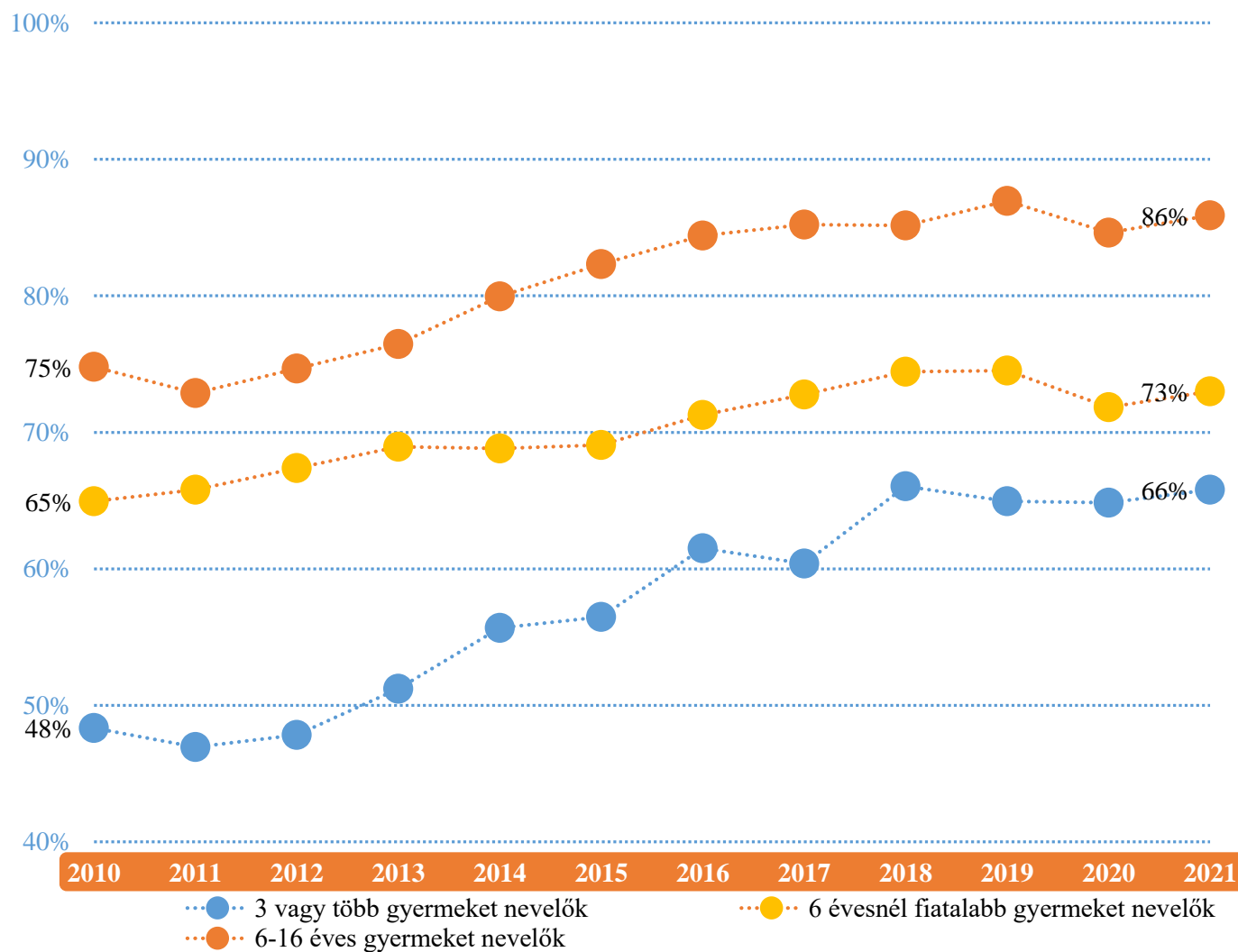
Minden családtípusban nőtt az éves nettó jövedelem 2010 óta.
Legnagyobb mértékben a három vagy több gyermeket nevelőknél.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Édesanyák (25-49 évesek) foglalkoztatása

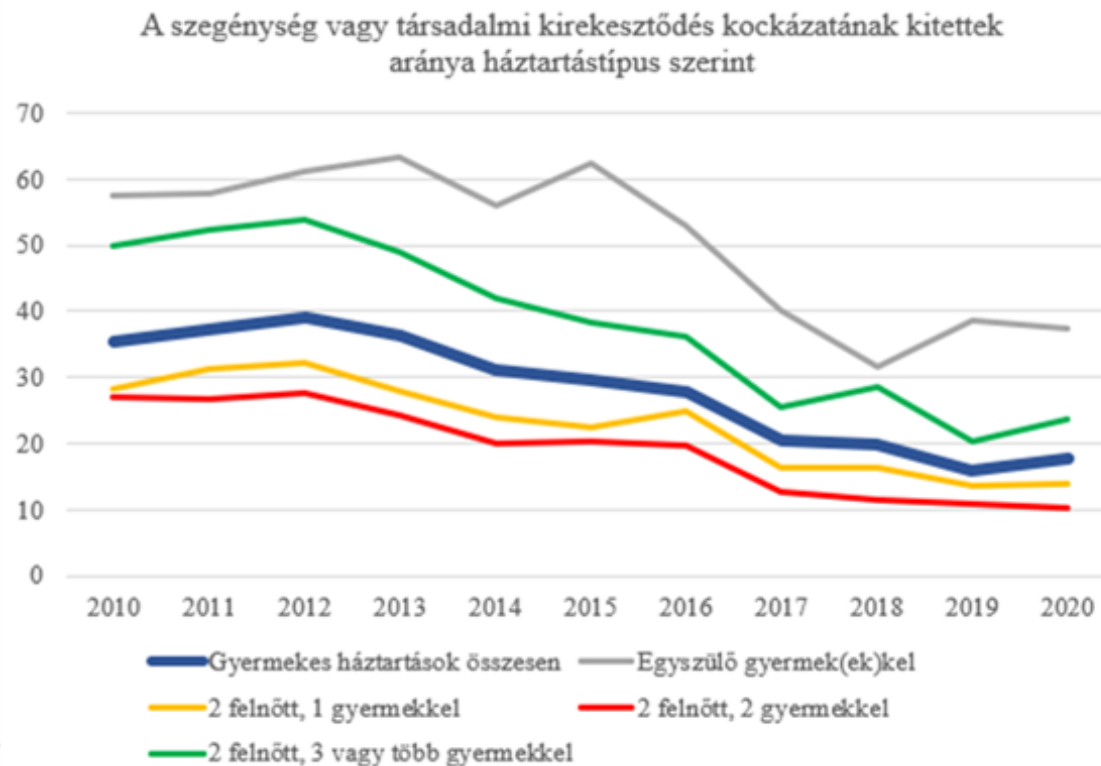

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Szegénység és társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya háztartás típus szerint, 2010-2020

Fo

Minden családtípusban csökkent a szegénység és társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya.
Legnagyobb mértékben a három vagy több gyermeket nevelőknél és az egyszülős családok esetében.

KINCS

| KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
| ÉS A CSALÁDOKÉRT

CSALÁDBARÁT
MAGYARORSZÁG

Aktualitások

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Családpolitikai kihívások

- Járvány hatására a pozitív trendek megtorpanása
- Instabilitás:
  - háború
  - illegális migráció
  - gazdasági válság

Időszak		Házasságkötés	Születés	Halálozás	Természetes szaporodás, fogyás (-)	Teljes termékenységi arányszám
2021.	J-Aug.	50 610	60 815	101 234	-40 419	1,56
2022.+	J-Aug.	45 625	58 412	90 502	-32 090	1,51
Az előző év azonos időszaka = 100,0%		-9,8%	-4,0%	-10,6%	-20,6%	-3,0%

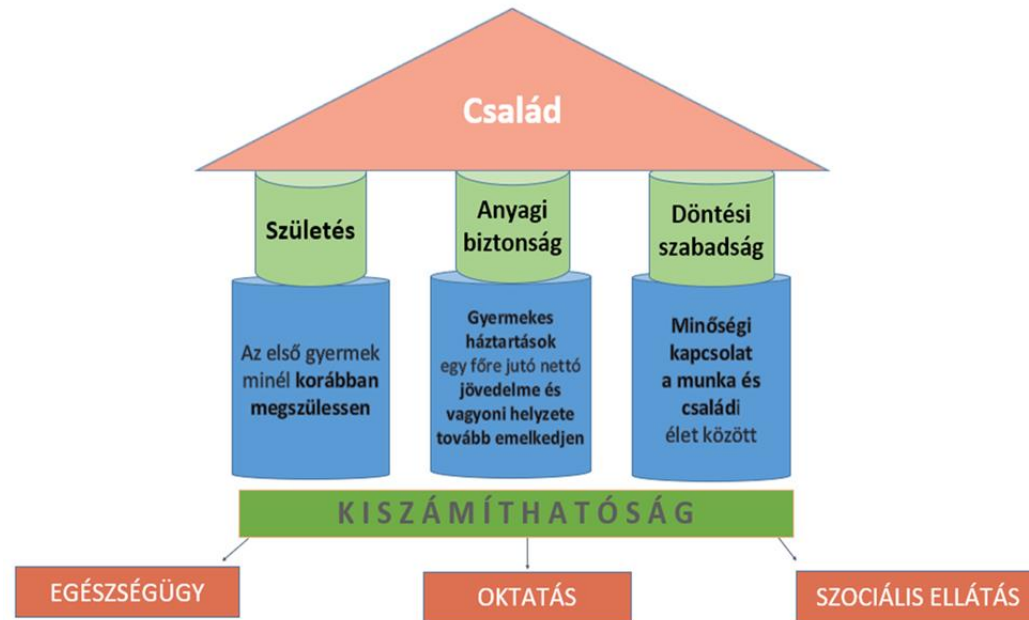
(május, júniusban növekvő születésszám, termékenység és házasságkötés)

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Családpolitikai aktualitások

Európa legnagyobb családvédelmi programja:

- benzinárstop
- élelmiszerárstop,
- rezsitámogatás,
- kamatstop,
- családtámogatások fenntartása

30 év alattiak gyermekvállalásának elősegítése

KINCS

| KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
| ÉS A CSALÁDOKÉRT

Köszönöm a figyelmet!